

ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
ศูนย์ศึกษานอกโรงเรียน เขตภาคตะวันออก

สมหมาย มั่งคั่ง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤษภาคม 2549

ISBN 974 - 502 - 941- 6

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ ของนายสมหมาย มั่งคั่ง ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม รอดประเสริฐ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.คุณวุฒิ คนฉลาด)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม รอดประเสริฐ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วัน 20 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2549

ประกาศคุณูปการ

ความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นผลมาจากการได้รับคำปรึกษา แนะนำ และ
ความเอาใจใส่เป็นอย่างดียิ่ง จาก รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม รอดประเสริฐ ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม
กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.คุณวุฒิ คนฉลาด ที่กรุณาเป็นประธาน
ในการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย
รวมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัย และขอขอบคุณครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ศูนย์
การศึกษานอกโรงเรียน เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทุกท่าน ซึ่งได้ให้ความร่วมมือเสียสละเวลาตอบ
แบบสอบถามสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

คุณประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาแด่ คุณบิดา มารดา ครู
อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้ชี้แนะ และวางพื้นฐานการศึกษาแก่ผู้วิจัยจนได้รับ
ความสำเร็จ ในการศึกษาสมดังความมุ่งหมายทุกประการ

สมหมาย มั่งคั่ง

48990136: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: คุณภาพการปฏิบัติงาน/ คุณภาพชีวิตการทำงาน/ การสนับสนุนทางสังคม/ ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

สมหมาย มั่งคั่ง: ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน เขตภาคตะวันออก (FACTORS INFLUENCING THE WORKING QUALITY OF TEACHERS IN THE COMMUNITY LEARNING CENTER, NONFORMAL EDUCATION CENTER IN THE EASTERN REGION) อาจารย์ผู้ควบคุม วิทยานิพนธ์: ประชุม รอดประเสริฐ, Ed.D., สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์, Ed.D., ไพรัตน์ วงษ์นาม, ค.ค., 135 หน้า ปี พ.ศ. 2549 ISBN 974-502-941-6

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน เขตภาคตะวันออก กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 307 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย แบบสำรวจรายการเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และแบบสอบถามมาตรฐานค่าเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู การสนับสนุนทางสังคมของครู และคุณภาพการปฏิบัติงานของครู สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Simple Correlation) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบหลายขั้นตอน (Multiple Regression)

ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้ 1) คุณภาพชีวิตการทำงานของครู อยู่ในระดับปานกลาง 2) การสนับสนุนทางสังคมของครู อยู่ในระดับมาก 3) คุณภาพการปฏิบัติงานของครู อยู่ในระดับปานกลาง 4) ปัจจัยบุคคลของครู และคำตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการปฏิบัติงาน ส่วนคุณภาพชีวิตการทำงานของครู และปัจจัยสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพการปฏิบัติงาน และ 5) ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของครู ได้แก่ ระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน ความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน การปฏิบัติงานในสังคม และการสนับสนุนของชุมชน

48990136: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION;

M.Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: WORKING QUALITY/ QUALITY OF WORKLIFE/ SOCIAL SUPPORT/
TEACHERS IN THE COMMUNITY LEARNING CENTER

SOMMAI MANGKANG: FACTORS INFLUENCING THE WORKING
QUALITY OF TEACHERS IN THE COMMUNITY LEARNING CENTER,
NONFORMAL EDUCATION CENTER IN THE EASTERN REGION. THESIS

ADVISORS: PRACHOOM RODPRASERT, Ed.D., SITTHIPHORN NIYOMSRISSAK,
Ed.D., PIRAT WONGNAM, Ph.D., 135 P. 2006 ISBN 974 - 502 - 941 - 6

The study aimed at determining the factors influencing the working quality of teachers in the community learning center, nonformal education center in the eastern region. The sample comprised 307 teachers in the community learning centers. The instrument used for the data collection were a checklist questionnaire concerning personal data of the teachers and a set of five-rating scale questionnaire concerning the quality of work life, the social supports and job – performance quality of the teachers. The statistical devices employed for the data analysis were arithmetic mean, standard deviation, simple correlation, and stepwise multiple regression.

The summary of the findings were as follows: 1) The quality of work life of employed teachers was rated at the moderate level; 2) The social support of teachers was rated at the high level; 3) The working quality of teachers was rated at the moderate level; 4) The individual factors and appropriate compensation had no relation to the working quality. The quality of work life of teachers and the social support factors were related to the working quality; and 5) The factors influencing the working quality of teachers were working rules and regulations, balance of work life, social working, and the social supports from communities.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
คำถามของการวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
กรอบความคิดในการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
หลักการในการจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	13
พันธกิจและบทบาทศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	14
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามพันธกิจ.....	15
คุณภาพการปฏิบัติงาน.....	19
ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพในการปฏิบัติงาน.....	24
ปัจจัยด้านบุคคลของผู้ปฏิบัติงาน.....	27
ปัจจัยด้านคุณภาพชีวิตของการทำงานของบุคคล.....	28
ปัจจัยการสนับสนุนทางสังคมของผู้ปฏิบัติงาน.....	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	44
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	46
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	46

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
เครื่องมือการวิจัย.....	47
การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัย.....	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล.....	52
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	67
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
อภิปรายผล.....	68
ข้อเสนอแนะ.....	77
บรรณานุกรม.....	79
ภาคผนวก.....	90
ภาคผนวก ก. สำเนาหนังสือรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย.....	91
ภาคผนวก ข. สำเนาหนังสือขอความร่วมมือการหาคุณภาพเครื่องมือ และการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	93
ภาคผนวก ค. คำอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	97
ภาคผนวก ง. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	101
ภาคผนวก จ. การวิเคราะห์ข้อมูลรายข้อในแต่ละด้าน คุณภาพชีวิตการทำงาน ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	116
ภาคผนวก ฉ. การวิเคราะห์ข้อมูลรายข้อในแต่ละด้าน การสนับสนุนทางสังคม ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	126
ภาคผนวก ช. การคำนวณค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการดำเนินงานของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	131
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	133

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่างครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามจังหวัด.....	47
2 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งและได้รับคืน จำแนกตามจังหวัด	51
3 จำนวนและคำร้อยละของปัจจัยบุคคลของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำแนกตามตัวแปร เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน.....	51
4 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน.....	56
5 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการสนับสนุนทางสังคมของครู ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน..	58
6 ค่าเฉลี่ยความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของคุณภาพในการปฏิบัติงานของครู ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน....	60
7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบุคคลของครู คุณภาพชีวิตการทำงาน ของครู และการสนับสนุนทางสังคมของครู กับคุณภาพการปฏิบัติงาน ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	63
8 อำนาจพยากรณ์ของตัวพยากรณ์ และคัดเลือกตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดจากตัวแปร ทั้ง 15 ตัวแปร ที่ใช้พยากรณ์คุณภาพในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	64
9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนในการพยากรณ์ คุณภาพการปฏิบัติงานของครู ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	65
10 ค่าสถิติของตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดจาก 3 ปัจจัย ที่ใช้พยากรณ์คุณภาพในการปฏิบัติ งานของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	65
11 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นรายด้านของแบบสอบถาม ปัจจัย คุณภาพชีวิตการทำงานของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	98
12 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นรายด้านของแบบสอบถามปัจจัย สนับสนุนทางสังคมของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	99

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
13	คำอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม คุณภาพ ในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน..... 100
14	คะแนนเฉลี่ย ความพึงพอใจมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตการทำงาน ด้านการได้รับคำตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรมของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน..... 117
15	คะแนนเฉลี่ย ความพึงพอใจมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตการทำงาน ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัยของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน..... 118
16	คะแนนเฉลี่ย ความพึงพอใจมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตการทำงาน ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน..... 119
17	คะแนนเฉลี่ย ความพึงพอใจมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตการทำงาน ด้านความก้าวหน้าและมั่นคงในงาน ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน..... 120
18	คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตการทำงาน ด้านการบูรณาการทางสังคมของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน..... 121
19	คะแนนเฉลี่ย ความพึงพอใจมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตการทำงาน ด้านระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน..... 123
20	คะแนนเฉลี่ย ความพึงพอใจมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตการทำงาน ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน..... 124
21	คะแนนเฉลี่ย ความพึงพอใจมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตการทำงาน ด้านการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับสังคม ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน..... 125

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
22	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการสนับสนุนทางสังคมจาก ผู้บังคับบัญชาของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา และ ประสบการณ์การทำงาน..... 127
23	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการสนับสนุนทางสังคม จากเพื่อนร่วมงานของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน..... 128
24	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการสนับสนุนทางสังคม จากครอบครัวของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน..... 129
25	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการสนับสนุนทางสังคม จากชุมชนของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน..... 130
26	การคำนวณหาค่าเฉลี่ยประสบการณ์การทำงานของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน..... 132

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1 กรอบความคิดในการวิจัย.....

8

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University